

Begrepp inom amatörradio

Vi radioamatörer pratar om en massa begrepp som kan vara rena grekiskan när man precis fått sitt certifikat och ska komma igång. Här görs ett försök att förklara några begrepp. Dokumentet får anses vara levande och fyllas på allt eftersom.

© Skövde Amatörradioklubb SK6EI
Version 4: 2026-04-09 SM6DHF Göran

ADIF <https://www.adif.org>

En ADIF-fil (Amateur Data Interchange Format) är ett standardiserat filformat som används inom amatörradio för att kunna flytta filer mellan olika program. Vid testkörning kan man spara testloggen i ADIF-format och sedan importera den i sitt vanliga loggprogram.

APRS <https://how.aprs.works>

APRS, Automatic Packet Reporting System (Digital kommunikation och positionering över amatörradio), är en teknik som innebär att man skickar sin aktuella position från en [GPS](#)-mottagare via en amatörradiosändare eller mobilapp.

Bandplan

En bandplan som talar om hur våra band rekommenderas att användas kan vara bra att ha till hands.

Det finns en bra bandplan hos SSA under Sektioner - HF - Dokument

<https://www.ssa.se/ssa/dokument/bandplaner/>

Begagnade radioprylar

DX-Radio i Sverige [DX-Radio https://www.dx-radio.se](https://www.dx-radio.se)

Danskarna har Bruktgrej <https://ham.bruktgrej.dk>

Kolla även Tradera och Ebay

CABRILLO <https://wwrof.org/cabrillo/>

En Cabrillo-fil är ett standardiserat textfilformat som används inom amatörradio för att skicka in loggar från tävlingar till arrangören. Det är det obligatoriska formatet för de flesta stora internationella tävlingar och innehåller tävlingsspecifik metadata som loggprogrammet exporterar. (Program som N1MM och DX-Log)

CQ DX eller riktade anrop

Du kommer att höra eller se på digitala moder stationer som ropas CQ DX, CQ NA, CQ EU, CQ OC, CQ AS eller liknande.

Detta är ett sätt att tala om att man är intresserad av svar från speciella områden.

CQ DX betyder ju att man anropar långa avstånd och i praktiken på KV oftast att man vill ha kontakt med någon utanför ens egen kontinent.

CQ AS att stationen söker stationer i Asien osv.

CQ-Zone [CQ-Zone karta](#)

ARRL, den amerikanska föreningen utger ett diplom kallat WAZ som baseras på att världen är indelas i 40 st s.k. radiozoner, eller WAZ-zoner

Sverige tillhör zone 14 för WAZ.

DX-Cluster

Ett DX-cluster är ett globalt, datorbaserat nätverk som i realtid delar information om aktiva radio-stationer, helst sällsynta stationer (DX) på olika band. Den som hör en intressant station, speciellt från avlägsna svåra områden, skickar informationen som kallas en "spot".

Vanligaste tjänsten på Internet är:

DX-Summit www.dxsummit.fi Holy Cluster <https://holycluster.iarc.org>

DX Heat <https://www.dxheat.com/dxc>

DX Watch <https://dxwatch.com>

DX-Cluster via Telnet

Använder man ett separat loggprogram i datorn så innehåller de oftast inbyggd funktion för ett DX-Cluster som då känner av vad man har kört i sin logg och kan larma för stationer som rapporteras som ger nya länder eller dylikt.

I loggprogrammets clusterfunktion får man då välja dx-cluster via en Telnet-funktion.

DX-Clustren är sammanlänkade med varandra så det spelar egentligen ingen roll vilket man ansluter till. Väljer du ett svensk DX-Cluster så kommer informationen som en Japansk amatör rapporterar att i alla fall komma fram.

EFHW

End fed Half Wave eller ändmatad halv vågsantenn är en trådantenn avstämd för en halv våglängd på den lägsta frekvensen den är avsedd för.

Antennen är väldigt höghög och anpassas med en s.k. UN-UN transformator på 49:1.

Får man till rätt längd kan antennen köras utan avstäningsenhet.

EFLW också kallad EFRW

End fed logwire antenna eller end fed random wire är en icke avstämd tråd av olika längd som inte får vara delbar med något amatörband. Det finns listor på lämpliga längder på nätet.

Antennen anpassas med en UN-UN transformator på 9:1 för att komma ner i en lämplig impedans för att sedan kunna stämma av med inbyggd tuner eller extern anpassningsenhet.

Eham <https://www.eham.net> <https://www.eham.net/reviews/index>

Eham är en amatörradiportal där den mest användbara tjänsten är deras närmare 150000 "Reviews" eller omdömen om olika amatörradioprojekter från användare.

E-QSL <https://www.eqsl.cc/>

eQSL (Electronic QSL) är en gratistjänst för radioamatörer och lyssnaramatörer att ladda upp sin logg för att få s.k. elektriskt qsl.

Man ska dock veta att dessa elektroniska QSL inte kan användas till att söka några andra diplom än E-QSL's egna.

Ham.se <https://ham.se>

Diskussionsforum om amatörradio. Man kan läsa inlägg utan registrering.

HAMCALL. <http://hamcall.net/call>

Populär och omfattande databas för sökning på radioamatörer.

HF-Cupen <https://hfcup.ssa.se>

HF-cupen är en databas där de flesta av de som kör radiotester laddar upp sina resultat och anger sin klubb för sammanställning på individ och klubbnivå.

ITU-ZONE [ITU-Zone karta](#)

ITU zoner är definierade av ITU, Internationella Teleunionen som delat upp världen i tre regioner och radioamatörerna har sedan delat upp världen i 75 st mindre zoner.

ITU-zonen som Sverige ligger i är nr 18. Zone-numret används i en del radiotester som rapport till-

sammans med RST.

Leverantörer

I Sverige har vi naturligtvis Limmared Radio, Pileup AB, FB Radio
Komponenter Electrokit och Svebry i Skövde!

Med EU-medlemsskapet är det ju också lika enkelt att beställa utomlands från andra EU-länder
WIMO i Tyskland <https://www.wimo.com/en>
Ham Parts i Tjeckien <https://hamparts.shop> Beverageprylar, antennväxlare mm
HyEndFed i Holland <https://hyendcompany.nl> Trådantenner, baluner,
un-un i byggsatser

Loggprogram

Det verkar vara populärt idag att använda loggboksfunktionen i QRZ.com.

Vill man ha ett eget loggprogram i datorn med betydligt mer funktioner finns:

DX-Keeper som ingår i DX-Lab Suite <https://dxlabsuite.com>

LogforOM <https://www.log4om.com>

N3FJP log <https://www.n3fjp.com>

Logger32 <https://www.logger32.net>

DX-Keeper användare: -DHF, Logger 32: SK6EI, -LPG, -OEF mfl och Log4OM: -TOL bl.a om man vill fråga direkt om programmen.

Loggprogram för testkörning

Även om de vanliga loggprogrammen har funktioner för testkörning är de inte alls lika effektiva som specialprogrammen.

De absolut största är N1MM <https://n1mmwp.hamdocs.com> och

DX-Log <https://www.dxlog.net>

N1MM används på klubben och av de flesta testkörarna i klubben men DX-Log används av -6MCW

Longwire

Samlingsnamn för olika typer av trådantenner. Se mer info under EFHW resp. EFRW.

LoTW <https://www.arrl.org/quick-start>

Logbook of the World (LoTW) är en stor databastjänst som drivs av ARRL (Den amerikanska föreningen)

Det är gratis att registrera sig och att ladda upp sina QSO till LoTW.

Om motstationen också använder LoTW sker en träff om call, datum tid och mode överstämmer och utgör ett elektronisk QSL som kan användas för att söka olika diplom som ARRL ger ut.

Diplomansökning kostar däremot..

För att registrera sig krävs bevis för att man är den man utger sig för att vara och att man innehar det call man söker för.

North Hunt <https://nordic.sk6ei.se>

North Hunt administreras av SK6EI går ut på att aktivera eller ha kontakt med nordiska kommuner. Aktiviteten nollställs varje kalenderår och är mycket populär både bland mobil och portabelstationer som får många kontakter.

OQRS

Online QSL Request. Detta är en digital tjänst inom amatörradio för att beställa fysiska QSL-kort från motstationen direkt via internet, oftast genom Club Log. Det ersätter det traditionella sättet att skicka papperskort via post och gör processen snabbare och säkrare. Du kan betala exvis 3 USD via Paypal till en motstation eller hans QSL-manager och slipper skicka eget kort och betala för ut-

gående porto. Info om stationen använder OQRS bör finnas på QRZ.com eller på hemsida för motstationen eller hans manager.

POTA

<https://parksontheair.com> och svensk sida <https://www.pota.se>

Parks ON The Air är väldigt stort i USA men kommer mer och mer i Europa och nu finns även en svensk POTA-sida.

Den som aktiverar en park laddar upp loggen. Den som har kontakt med en park behöver bara logga sitt qso som vanligt i sin egen logg.

Registrerar man sig och loggar in på POTA kan man se sina körda parker.

Aktiverar du en park, räkna med att bli jagat villebråd.

QRZ.COM <https://www.qrz.com>

Världens förmodligen mest använda databastjänst där man kan registrera med namn och QTH.

Man kan skriva lite om sig själv och lägga upp en profild. bild.

Många loggprogram är kopplade mot QRZ.com för att hämta info om motstationen.

QRZ.com har även en loggbokstjänst och ett diskussionsforum

Man göra mellan 100-150 sökningar gratis per dygn utan att betala men ett s.k. XML membership behövs för att integrera tjänsten med andra loggprogram eller för att ladda ner en logg.

QRZCQ.COM <https://www.qrzcq.com>

Databas för att registrera sig för sökning på amatörradiosignaler

QSL

Vill du trycka egna QSL-kort så finns det en del bra tryckerier utomlands som är enkla att handla ifrån om de finns i ett EU-land.

LZ1JZ i Bulgarien har många svenska kunder www.lz1jz.com

ON5BE i Belgien har tryckt åt många DX-expeditioner <https://on5ur.be>

IT9EJW har funnits i många år <https://www.printed.it/en/>

QSL-korten fyller du med egen information och kan sedan lämna korten till klubben och vid varje kvartalsmöte (mars, juni, september och december) samlas de in och skickas till SSA och då ska qsl-avgiften på 1:- per kort vara inbetald till SSA. Sortera korten per radioland.

Du måste naturligtvis även vara medlem i SSA för att kunna skicka kort.

SSA har ingått samarbete med den tyska föreningen DARC. SSA skickar alla utgående kort till DARC som distribuerar ut korten i världen.

DARC har även en online-tjänst QSL-Shop <https://qslshop.de>

Du kan där dels beställa tryckning QSL-kort och få hemskickade för att fylla i eller använda deras tjänst där man designar sitt qsl-kort, betalar in en summa till en pott och sedan laddar upp en ADIF-fil som man laddat ner från sitt loggprogram. Filen laddas upp på qsl-shop.de till den design av kort man gjort, korten trycks med qso-information och distribueras ut i världen.

Det är möjligt att trycka mycket små omgångar av kort så man kan olika designa och välja mellan.

Inkommande QSL till SSA-medlemmar kommer från från de olika nationella amatörradioföreningarna ute i världen. Korten sorteras på SSA kansli av en grupp frivilliga och distribueras ut till de olika distrikten.

I distrikten sorteras sedan korten för vidare leverans till olika QSL-mottagare.

Korten till SM6 kommer från SSA till SM6EAT där de sorteras för slutleverans till den lokala klubben eller vem man vill hämta kort hos.

Det kan vara bra ett meddela SM6EAT när man fått signal och blivit aktiv att man vill ha sina kort till SK6EI.

QSL-manager

Månda radioamatörer i speciellt exotiska länder använder ibland någon annan radioamatör att sköta QSL-korten. Dels för att slippa arbetet med det eller för att postgången till och från landet är dålig. Info om QSL-manager bör finnas på QRZ.COM eller annan informationstjänst.

QTH-lokator

En QTH-lokator eller Maidenhead lokator är ett geografisk koordinatsystem som används av radioamatörer för att ange ett QTH så nära verkligheten som är möjligt och används för att utbyta sin geografiska plats speciellt på VHF och UHF. Lokatorerna kan användas för att beräkna avstånd mellan stationer i radiotävlingar.

Skövde-trakten ligger i JO68

[Här kan du leta upp din QTH-lokator](#)

SAE

Self Addressed Envelope, alltså ett kuvert med sin egen adress bör man skicka med ett QSL-kort som skickas direkt till motstationen. Dessutom ska man bifoga några USD-sedlar till returporto.

SASE

Self Addressed Stamped Envelope, liknar SAE, men här har vi frankerat kuvertet med tillräckligt porto med frimärken från avsändarens hemland.

SMFF <https://smff.sk6ei.se>

SMFF är en aktivitet som administreras av SK6EI där man både som utekörare och hemmakörare laddar sina kontakter online. Det finns över 9000 naturområden i Sverige och det sker aktiviteter nästan varje helg.

SMSS <https://www.svenskasjoar.se>

SMSS liknar SMFF, men här kör man från, eller jagar svenska sjöar. Det finns ju c:a 100000 sjöar i Sverige så det finns mycket att aktivera.

Det krävs registrering men det kostar inget att vara med i SMSS

SOTA <https://www.sota.org.uk>

Summits on the air är ett populärt internationellt diplomprogram som uppmuntrar portabelkörning från bergstoppar.

Utekörarna, kallade "activators" beger sig till en bergstopp och sätter upp sin radio och har kontakt med "chasers" för att jaga poäng som är högre ju besvärligare en topp är att ta sig till.

I SOTA-programmet måste även jägarna ladda in sina kontakter för att få träff med utekörarens logg för att få poäng.

Loggning sker enkelt här <https://sotawatch.sota.org.uk/en> Den sidan listar online aktiva stationer från bergstoppar och kan loggas genom att klicka på "log spot" långt ute till höger.

WEB-SDR <https://sa0bmc.se/lanktips-till-sdr-mottagare/> och <http://websdr.org>

En WebSDR (Software-Defined Radio) är en radiomottagare ansluten till internet som gör det möjligt för många användare att samtidigt lyssna på olika frekvenser via en webbläsare.

WWFF <https://wwff.com>

WWFF, World Wide Flora and Fauna in Amateur Radio, uppmuntrar radioamatörer att lämna sina shack och gå ut i naturen och köra portabelt från något av de 40000 skyddade naturområdena som finns i WWFF:s register.

De svenska beteckningarna på områdena är de som används i SMFF-jakten som bedrivs i SK6EI's regi.

Se SMFF